

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2024 m. lapkričio 4 d. Nr. 21RE1- 343 (AG1-274/08-2024)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Daivos Bereikienės, Lionelos Gelmanienės ir Birutės Pranevičienės (pranešėja ir posėdžio pirmininkė),

dalyvaujant pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Civinity namai Klaipėda“ atstovui advokato padėjėjui A. G.,

atsakovės Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos atstovui Vidui Jančiauskui,

sekretoriaujant Jurgitai Daučiūnaitei,

viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka (nuotoliniu būdu *Microsoft Teams* įrankiu) išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Civinity namai Klaipėda“ patikslintą skundą Kauno apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai dėl Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos 2024-09-19 sprendimo Nr. 7.1 Mr. (K-10609) panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja patikslintu skundu (toliau – skundas) Komisijos prašo panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, VMI) 2024-09-19 sprendimą Nr. 7.1 Mr. (K-10609) (toliau – Skundžiamas sprendimas) ir įpareigoti Inspekciją pakartotinai išnagrinėti pareiškėjos atstovo 2024-09-11 pateiktą prašymą ir pateikti pareiškėjai (jos atstovui) naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pareiškėja skunde nurodo, kad tarp ieškovės UAB „Civinity namai Klaipėda“, atstovaujamos advokato padėjėjo A. G., ir atsakovo A. G., atstovaujamo advokato A. J., buvo nagrinėjama civilinė byla Nr. e2-5085-1149/2023. Šioje byloje atsakovas pateikė dvi identiškas PVM sąskaitas faktūras, skirtas atsiskaityti už teisinės paslaugas: 2024-02-02 sąskaitą Nr. 001280 ir 2024-03-13 sąskaitą Nr. 001289, kurių kiekviena yra 3025 eurų su PVM. Abi sąskaitos buvo pateiktos teismui dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo. Atsakovo advokatas A. J. teismui pateikė du grynųjų pinigų priėmimo kvitus, nurodydamas, kad sąskaitos buvo apmokėtos grynaisiais pinigais, viršijančiais 5000 eurų. Tai kelia pagrįstas abejones dėl galimo atsiskaitymo grynaisiais ribojimų pažeidimo, numatyto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime Nr. 996 bei Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme. Advokato padėjėjas A. G., atstovaudamas UAB „Civinity namai Klaipėda“, 2024-09-11 kreipėsi į VMI prašydamas patikrinti, ar advokatas A. J. tinkamai deklaravo išrašytas PVM sąskaitas ir ar jo veiksmai nepažeidžia Lietuvos teisės aktų, susijusių su atsiskaitymais

grynaisiais pinigais. Pateiktame prašyme buvo nurodyta, kad prašoma informacija yra būtina siekiant tinkamai atstovauti UAB „Civinity namai Klaipėda“ interesus.

Skundžiamu sprendimu Inspekcija atsisakė pateikti prašomą informaciją, remdamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 39 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir 2016-04-27 Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) nuostatomis. Atsisakyme nurodoma, kad informacija susijusi su fiziniu asmeniu (advokatu A. J.) ir todėl turi būti laikoma paslapyje; kad teismai gali patys išreikalauti šią informaciją arba gauti ją teisėsaugos institucijų pagalba.

Pagal MAĮ 36 straipsnį, mokesčių mokėtojų duomenys turi būti saugomi, tačiau MAĮ 39 straipsnis numato išimtis, kai informacija gali būti pateikta teisėsaugos ir kitoms valstybės institucijoms, kai tai būtina jų funkcijoms vykdyti. Šiuo atveju pareiškėja prašo informacijos, kuri yra būtina siekiant tinkamai ištirti galimus mokestinius pažeidimus. Todėl VMI atsisakymas pateikti tokią informaciją pažeidžia viešąjį interesą ir pareiškėjos teisę į teisingą civilinės bylos išnagrinėjimą. Prašoma informacija nėra privati ar jautri, nes ji susijusi su advokato, kaip PVM mokėtojo, veikla ir viešojo intereso apsauga. BDAR 6 straipsnyje numatyta, kad asmens duomenys gali būti tvarkomi, kai tai būtina siekiant teisėtų interesų. Šiuo atveju teisėtas interesas yra užtikrinti, kad būtų tinkamai deklaruotos PVM sąskaitos, laikomasi atsiskaitymų grynaisiais pinigais taisyklių, o advokato apskaitos dokumentai (išrašomos PVM sąskaitos –faktūros) nebūtų naudojami neteisėtais tikslais.

Pagal Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo (toliau – Advokatūros įstatymas) 44 straipsnio 2 dalį, advokatai ir advokatų padėjėjai turi teisę gauti informaciją, reikalingą jų klientų interesams ginti iš valstybės institucijų. Pareiškėjos atstovas prašė informacijos siekdamas ginti UAB „Civinity namai Klaipėda“ interesus civilinėje byloje, išsiaiškinti, ar kitos proceso šalies pateikti apskaitos dokumentai teisės aktuose nustatyta tvarka buvo tinkamai deklaruoti, todėl VMI atsisakymas pateikti tokią informaciją trukdo tinkamam kliento interesų gynimui ir prieštarauja Advokatūros įstatymo nuostatomis.

Inspekcija atsisako pateikti prašomą informaciją dėl asmens duomenų apsaugos reikalavimų, tačiau nepateikia argumentacijos, kaip konkrečiai šie duomenys galėtų atskleisti privačius ar jautrius fizinio asmens duomenis. Šiuo atveju prašoma informacija nėra tiesiogiai susijusi su advokato A. J. asmeniniu gyvenimu, sveikata, šeima ar kitais jautriais asmeniniais aspektais, kuriuos saugo BDAR. Ji susijusi su viešuoju interesu užtikrinti, kad mokesčiai būtų tinkamai deklaruojami, o teisės aktų dėl atsiskaitymų grynaisiais pinigais būtų laikomasi.

Pagal BDAR 6 straipsnį, asmens duomenys gali būti tvarkomi ir atskleidžiami, kai tai būtina teisėtiems tikslams, įskaitant viešąjį interesą. Šiuo atveju, viešasis interesas išsiaiškinti galimus mokestinius pažeidimus yra aiškiai viršesnis nei teiginiai apie galimą asmens duomenų apsaugos pažeidimą. Be to, VMI atsisakymo pagrindime nebuvo niekaip pagrįsta, jog prašoma informacija būtų atskleidusi saugotinus asmens duomenis pagal BDAR nuostatas. MAĮ taip pat numato, kad mokesčių mokėtojo duomenys gali būti pateikiami, kai tai būtina teisėtiems tikslams. Atsižvelgiant į tai, kad UAB „Civinity namai Klaipėda“ siekia užtikrinti teisingą bylinėjimosi išlaidų paskirstymą ir galimus mokestinius pažeidimus, informacijos pateikimas yra būtinas (b. l. 39-49).

Komisijos posėdyje pareiškėjos atstovas palaikė skundą, papildomai paaiškino, kad kartu su prašymu atsakovei buvo pateiktą advokato A. J. PVM sąskaitas faktūras, kuriose, be kita ko, buvo nurodyti minėto advokato vardas, pavardė, asmens kodas, banko sąskaitos Nr. ir kt. duomenys. Todėl mano, kad atsakovė jokių naujų asmens duomenų ir nebūtų atskleidusi, jeigu būtų pateikusi pareiškėjos prašomą informaciją. Be to, nurodė, kad iš gauto sprendimo, taip ir nesuprato, ar pareiškėjos prašymu buvo ar nebuvo atliktas koks nors tyrimas, taip pat,

neaišku, ar tą sprendimą reikėtų laikyti atsisakymu atlikti tyrimą, ar tiesiog sprendimu neteikti informacijos apie tyrimą.

Atsakovė Inspekcija prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškina, kad Kauno apskrities valstybinė mokesčių inspekcija (toliau – Kauno AVMI) išnagrinėjo pareiškėjos atstovo 2024-09-11 prašymą bei, vadovaudamasi MAĮ 39 straipsnio 1 dalies 4 punktu, jo netenkino. Pažymėtina, kad pareiškėjos atstovas kartu su prašymu 2023-06-23 pateikė atstovavimo sutartį, pagal kurią jis atstovauja UAB „Civinity namai Klaipėda“, tačiau nepateikė

duomenų, kad jis atstovauja advokatui A. J. (apie jį duomenų prašė pareiškėjos atstovas).

MAĮ mokesčių administratoriui įtvirtinti imperatyvūs reikalavimai neatskleisti informacijos apie mokesčių mokėtoją, informaciją laikyti paslapyje ir naudoti tik teisėtiems tikslams. Šią pareigą taip pat patvirtina ir MAĮ 36 straipsnio 10 punkte įtvirtinta nuostata, jog mokesčių mokėtojas turi teisę reikalauti mokesčių administratoriaus užtikrinti informacijos apie mokesčių mokėtoją slaptumą. Pareiškėjos atstovas skunde teigia, kad informacija jam reikalinga siekiant tinkamai iširti galimus mokestinius pažeidimus bei vadovaujasi Advokatūros įstatymo 44 straipsnio 2 dalimi. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, pasisakydamas dėl advokato teisės gauti informaciją, yra konstatavęs, jog advokato kreipimasis turi būti motyvuotas (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2011-06-09 nutarimas). „Motyvuotas“ prašymas reiškia, kad abstraktus nurodymas, kad „duomenys reikalingi nagrinėjant civilinę bylą“ ar „duomenys reikalingi parengti bylą teisminiam nagrinėjimui“ nėra pakankamas, kadangi duomenų valdytojas, be kita ko, turi įvertinti ir prašomų pateikti duomenų būtinumą. Pareiškėjos atstovas, prašydamas duomenų ne apie savo atstovaujamą asmenį (UAB „Civinity namai Klaipėda“), ir abstrakčiai nurodydamas, kad planuoja tirti mokestinius pažeidimus, nesivadovavo Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo praktika.

Pareiškėjos atstovas mokesčių administratoriui pateiktame prašyme prašė iširti advokato A. J. PVM sąskaitas faktūras bei deklaracijas, tačiau MAĮ 114 straipsnyje yra nustatyta mokesčių administratoriaus teisė savarankiškai pasirinkti tikrintinus mokesčių mokėtojus, nustatyti tikrinimo mastą ir laiką. Kauno AVMI informavo pareiškėjos atstovą ir koku būdu informacija galėtų būti pateikta – pareiškėjos atstovas pateiktą prašymą bylą nagrinėjančiam teismui, kuris, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 199 straipsniu, galėtų pats išreikalauti informaciją iš VMI arba duoti liudijimą apie teisę gauti informaciją, kad ji būtų pateikta teismui. Tokiu atveju VMI, gavusi teismo reikalavimą pateikti informaciją ir įsitikinusi, kad minėta informacija apie mokesčių mokėtoją yra būtina advokato funkcijoms atlikti bei teisingam bylos išnagrinėjimui ir yra prašomos pateikti informacijos ryšys su atliekamomis teisinėmis paslaugomis, galės pateikti informaciją apie mokesčių mokėtoją tiek, kiek tai reikalinga veiksmingų teisinių paslaugų suteikimui konkrečioje byloje bei teisingam ir pagrįstam sprendimo priėmimui.

Kauno AVMI Skundžiamame sprendime išsamiai išdėstė sprendimo motyvus, kodėl pareiškėjos atstovui nėra suteikiama prašoma informacija, kokios faktinės aplinkybės ir teisės normos tai lemia, kokius teisės aktuose numatytus veiksmus jis turėtų atlikti ar į kokius subjektus turėtų kreiptis, kad galėtų įgyvendinti savo teisėtus interesus. Kauno AVMI atsakymas neužkirto kelio pareiškėjos atstovui įgyvendinti jo teises kreiptis į teismą ir, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatomis, prašyti teismo išreikalauti civilinei bylai nagrinėti būtiną informaciją (b. l. 51-52).

Skundas tenkintinas

Pareiškėja skunde atsakovu nurodė Valstybinę mokesčių inspekciją prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, tačiau reikalavimas susijęs su Kauno apskrities valstybinės mokesčių inspekcijos 2024-09-19 rašto Nr. 7.1Mr)K-10609 panaikinimu. Įvertinant tai, kad

reikalavimas keliamas ne Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (biudžetinė įstaiga, įmonės kodas 188659752), o Kauno apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai (biudžetinė įstaiga, įmonės kodas 188729019), Komisijos narės rezoliucija atsakovu įtraukiama Kauno apskrities valstybinė mokesčių inspekcija. Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – IAGNTI) 13 str. 5 d. nustatyta, kad pranešėju byloje paskirtas administracinių ginčų komisijos narys, nustatęs, kad skunde nurodytas netinkamas atsakovas, rezoliucija į bylos nagrinėjimą įtraukia ir tinkamą atsakovą.

Bylos medžiaga nustatyta, kad Bendrovės atstovas advokato padėjėjas A. G. 2024-09-11 prašymu „Dėl duomenų patikrinimo ir informacijos pateikimo“ kreipėsi į Inspekciją, nurodė, kad Advokatų profesinės bendrijos „ETB Legal“ teisininkai atstovauja UAB „Civinity namai Klaipėda“ interesus santykiuose su trečiaisiais asmenimis. Paaikšino, kad Klaipėdos apylinkės teismo Klaipėdos miesto rūmai 2024-04-03 priimtu sprendimu išnagrinėjo civilinę bylą Nr. e2-5085-1149/2023 pagal ieškovės UAB „Civinity namai Klaipėda“ 2023-08-16 patikslintą ieškinį atsakovui A. G. dėl skolos ir palūkanų priteisimo. Šioje civilinėje byloje atsakovą A. G. atstovavo advokatas A. J., kuris yra įsiregistravęs PVM mokėtoju (PVM mokėtojo kodas: *duomenys neskelbtini*). Pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 84 straipsnį, advokatas A. J. privalėjo vėliausiai iki 2024-07-25 deklaruoti laikotarpiu nuo 2024-01-01 iki 2024-06-30 išrašytas PVM sąskaitas faktūras ir sumokėti PVM. Atstovaudamas atsakovą A. G., advokatas A. J., išrašė ir pateikė teismui dvi identiškias PVM sąskaitas faktūras: 1) 2024-02-02 PVM s/f Nr. 001280 (3025 Eur su PVM sumai) ir 2) 2024-03-13 PVM s/f Nr.

001289 (3025 Eur su PVM) už tas pačias teises paslaugas, teiktas toje pačioje civilinėje byloje Nr. e2-208-1149/2024. Advokatas A. J. taip pat pateikė Klaipėdos apylinkės teismui du grynųjų pinigų priėmimo kvitus, nurodydamas, kad dvi sąskaitos po 3025 Eur atsakovo A. G. buvo apmokėtos grynaisiais. Tai reiškia, kad iš to paties fizinio asmens buvo paimta daugiau nei 5000 Eur grynaisiais pinigais, kas kelia abejonių dėl galimo atsiskaitymo grynaisiais ribojimo pažeidimo. Atsižvelgdamas į išdėstytą, advokato padėjėjas A. G. prašė Inspekcijos: 1) patikrinti, ar advokatas A. J., būdamas PVM mokėtoju, tinkamai deklaravo savo klientui A. G. išrašytas ir pastarojo galimai (ne)apmokėtas PVM sąskaitas faktūras (serijos AJ Nr. 001280, išrašytą 2024-02-02, ir Nr. 001289, išrašytą 2024-03-13), kurias pateikė bylą nagrinėjančiam Klaipėdos apylinkės teismui; 2) išnagrinėti, ar advokato A. J. veiksmai priimant daugiau nei 5000 Eur grynaisiais pinigais iš to paties kliento A. G. nepažeidžia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 996, reglamentuojančio atsiskaitymus grynaisiais pinigais, bei Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo nuostatų. Papildomai paaikšino, kad Klaipėdos apylinkės teismas priėmė advokato A. J. pateiktus rašytinius įrodymus dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, ir 2024-04-03 priimtu teismo sprendimu atitinkamai paskirstė bylinėjimosi išlaidas atsakovo A. G. naudai. Dėl dviejų identiškų sąskaitų už tas pačias paslaugas pateikimo bylinėjimosi išlaidų paskirstymas galimai buvo iškreiptas, ko pasekoje ieškovei UAB „Civinity namai Klaipėda“ kilo pareiga atlyginti atsakovui bylinėjimosi išlaidas, kurių atsakovas galimai net nepatyrė. Vadovaujantis Advokatūros įstatymo 44 straipsnio 2 dalimi, advokatas (advokato padėjėjas) turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, organizacijų ir įmonių informaciją, dokumentus ar jų kopijas, reikalingus atstovaujant kliento interesams. Atsižvelgiant į tai, kad VMI pateikta informacija gali būti pagrindas proceso atnaujinimui išnagrinėtoje civilinėje byloje, advokato padėjėjas A. G. prašė informuoti apie prašomus atlikti veiksmus ir gautus patikrinimo rezultatus (b. l. 14).

Kauno AVMI 2024-09-19 sprendimu Nr. (7.1 Mr) K-10609 vadovaudamasi MAĮ 39 straipsnio 1 dalies 4 punktu, atsižvelgdami į Advokatūros įstatymo 44 straipsnio 1 dalį, 2023-06-23 atstovavimo sutartį, pagal kurią advokato padėjėjas A. G. atstovauja Bendrovę, atsisakė

pateikti prašomą informaciją. Nurodė, kad prašoma duomenų ne apie atstovaujama įmonę, bet apie kitą asmenį — A.

J. Kadangi prašomi duomenys yra susiję su fiziniu asmeniu, turi būti laikomasi ir BDAR nuostatų. BDAR 5 ir 6 straipsnių reikalavimais, asmens duomenys yra tvarkomi esant iš anksto apibrėžtam ir teisėtam tikslui, tik tokios apimties, kurios reikia nustatytam tikslui pasiekti ir esant bent vienam iš BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų teisėto asmens duomenų tvarkymo kriterijų (fizinis asmuo davė sutikimą; vykdoma sutartis tarp fizinio asmens ir duomenų valdytojo; įstatymai įpareigoja tvarkyti fizinio asmens duomenis; tvarkyti duomenis būtina, siekiant užtikrinti teisėtus interesus). Prašomi pateikti duomenys yra paslapyje laikoma informacija, nes nepatenka į MAĮ 38 straipsnio 2 dalyje bei Paslapyje nelaikomos informacijos apie mokesčių mokėtoją paskleidimo tretiesiems asmenims taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2004-07-29 įsakymu Nr. VA-147 (toliau – Taisyklės) 4 punkte išvardintos paslapyje nelaikomos informacijos apie mokesčių mokėtoją sąrašą. Vadovaujantis MAĮ įstatymo 38 straipsnio 1 dalimi, informacija apie mokesčių mokėtoją, pateikta mokesčių administratoriui, turi būti laikoma paslapyje ir naudojama tik teisėtiems tikslams, o 39 straipsnio 1 dalies 4 punktu, paslapyje laikoma informacija apie mokesčių mokėtoją gali būti pateikta teismams, teisėsaugos, kitoms valstybės įstaigoms bei institucijoms, kriminalinės žvalgybos subjektams ir kitiems asmenims įstatymų nustatytais atvejais, kai tai būtina jų funkcijoms atlikti. MAĮ mokesčių administratoriui yra įtvirtinti imperatyvūs reikalavimai neatskleisti informacijos apie mokesčių mokėtoją, informaciją laikyti paslapyje ir naudoti tik teisėtiems tikslams. Šią pareigą taip pat patvirtina ir MAĮ 36 straipsnio 10 punkte įtvirtinta nuostata, jog mokesčių mokėtojas turi teisę reikalauti mokesčių administratoriaus užtikrinti informacijos apie mokesčių mokėtoją slaptumą. Teismas vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 199 straipsniu, gali pats išreikalauti informaciją iš VMI arba duoti liudijimą apie teisę gauti informaciją, kad ji būtų pateikta teismui. Tokiu atveju VMI, gavusi teismo reikalavimą pateikti informaciją ir įsitikinusi, kad minėta informacija apie mokesčių mokėtoją yra būtina advokato funkcijoms atlikti bei teisingam bylos išnagrinėjimui ir yra prašomos pateikti informacijos ryšys su atliekamomis teisinėmis paslaugomis, galės pateikti informaciją apie mokesčių mokėtoją tiek, kiek tai reikalinga veiksmingų teisinių paslaugų suteikimui konkrečioje byloje bei teisingam ir pagrįstam sprendimo priėmimui (b. l. 8-10).

Byloje kilo ginčas dėl Inspekcijos 2024-09-19 sprendimo Nr. (7.1 Mr) K-10609 atsisakyti pateikti informaciją advokato padėjėjui A. G. pagal jo 2024-09-11 prašymą, teisėtumo ir pagrįstumo.

Informacijos gavimo iš valstybės institucijų sąlygas ir tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymas (toliau – Teisės gauti informaciją įstatymas). Šio įstatymo tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ar šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų informaciją apie jų veiklą bei šių institucijų ir kitų juridinių asmenų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte duomenis, kuriais jie disponuoja ir (ar) kuriuos jie tvarko vykdydami viešojo administravimo įgaliojimus, suteiktus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, įskaitant viešųjų paslaugų teikimo funkcijas (toliau – viešoji funkcija), ir kuriuos būtų galima pakartotinai naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams, įgyvendinimo priemonės ir tvarką (1 straipsnio 1 dalis). Šis įstatymas taikomas: viešąsias funkcijas atliekančioms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, kurių savininkė ar viena iš dalininkių yra valstybė ar savivaldybė ir kurios finansuojamos iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus, taip pat šių subjektų asociacijoms ir regionų plėtros taryboms (toliau – institucijos) (2 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Jeigu duomenų tvarkymą,

teikimą ir skelbimą reglamentuoja kiti įstatymai ar tarptautiniai susitarimai, reglamentuojantys intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, šis įstatymas taikomas tiek, kiek kiti įstatymai ar tarptautiniai susitarimai nenustato kitaip (2 straipsnio 3 dalis). Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis BDAR, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais asmens duomenų tvarkymą (2 straipsnio 4 dalis).

BDAR 5 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad asmens duomenys turi būti: duomenų subjekto atžvilgiu tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu (teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas) (a punktas); renkami nustatytais, aiškiai apibrėžtais bei teisėtais tikslais ir toliau netvarkomi su tais tikslais nesuderinamu būdu (b punktas); adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi (duomenų kiekio mažinimo principas) (c punktas); tikslūs ir prireikus atnaujinami; turi būti imamasi visų pagrįstų priemonių užtikrinti, kad asmens duomenys, kurie nėra tikslūs, atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslus, būtų nedelsiant ištrinami arba ištaisomi (tikslumo principas) (d punktas); laikomi tokia forma, kad duomenų subjektų tapatybę būtų galima nustatyti ne ilgiau, nei tai yra būtina tais tikslais, kuriais asmens duomenys yra tvarkomi (e punktas); tvarkomi tokiu būdu, kad taikant atitinkamas technines ar organizacines priemones būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas, įskaitant apsaugą nuo duomenų tvarkymo be leidimo arba neteisėto duomenų tvarkymo ir nuo netyčinio praradimo, sunaikinimo ar sugadinimo (vientisumo ir konfidencialumo principas) (f punktas). BDAR 6 straipsnio 1 dalis numato, kad duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu taikoma bent viena iš šių sąlygų, ir tik tokiu mastu, koku ji yra taikoma: duomenų subjektas davė sutikimą, kad jo asmens duomenys būtų tvarkomi vienu ar keliais konkrečiais tikslais (a punktas); tvarkyti duomenis būtina siekiant įvykdyti sutartį, kurios šalis yra duomenų subjektas, arba siekiant imtis veiksmų duomenų subjekto prašymu prieš sudarant sutartį (b punktas); tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė (c punktas); tvarkyti duomenis būtina siekiant apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto ar kito fizinio asmens interesus (d punktas); tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas (e punktas); tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, išskyrus atvejus, kai tokie duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni, ypač kai duomenų subjektas yra vaikas (f punktas).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, jog asmens duomenų tvarkymas laikomas teisėtu tik tuo atveju, jeigu atitinka BDAR 5 ir 6 straipsnių nuostatas, t. y. bet koks asmens duomenų tvarkymas turi, pirma, atitikti BDAR 5 straipsnyje nurodytus su duomenų tvarkymu susijusius principus ir, antra, tenkinti vieną iš šio BDAR 6 straipsnyje išvardytų teisėto tvarkymo sąlygų (žr. pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022-12-21 nutartį administracinėje byloje Nr. A-3301-968/2022).

Advokatų (advokatų padėjėjų) veiklos sąlygas bei tvarką reglamentuoja Advokatūros įstatymas. Šio įstatymo 44 straipsnio 1 punktu nustatyta, kad advokatas, vykdydamas advokato veiklą, turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat registru, valstybės informacinių sistemų jų turimą ar tvarkomą ir teisinėms paslaugoms teikti reikalingą informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), dokumentus, jų nuorašus. Advokato kreipimesi turi būti pateikti duomenys, įrodantys prašomų pateikti dokumentų ar jų nuorašų ryšį su teisinių paslaugų teikimu. Advokatui, kuris nepagrindžia, kad prašoma informacija, duomenys, dokumentai ar jų nuorašai yra reikalingi teisinėms paslaugoms teikti, motyvuotai atsisakoma juos pateikti.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, įvertinęs Advokatūros įstatymo 44 straipsnio 1 punkto nuostatas, yra nurodęs, kad prašyme pateikti asmens duomenis advokatas turi nurodyti asmens duomenų naudojimo tikslą, teikimo bei gavimo teisinį pagrindą ir

prašomų pateikti asmens duomenų apimtį, be to, advokato kreipimesi turi būti pateikti duomenys, įrodantys prašomų pateikti dokumentų ar jų nuorašų ryšį su teikiamų paslaugų teikimu (žr., pvz., 2016-05-16 nutartį administracinėje byloje Nr. A-1217-662/2016).

Iš nurodytų teisės aktų nuostatų ir teismų praktikos matyti, kad advokatų teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų teisinėms paslaugoms teikti reikalingą informaciją, duomenis, dokumentus užtikrina Advokatūros įstatymas. Prašyme pateikti duomenis advokatas privalo nurodyti prašomų pateikti duomenų naudojimo tikslą, teisinį pagrindą, duomenų apimtį bei pateikti duomenis, įrodančius ryšį su prašomų pateikti dokumentų/ duomenų teikiamomis teisinėmis paslaugomis.

Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad į atsakovę su prašymu kreipėsi specialus subjektas – advokato padėjėjas. Prašė patikrinti, ar advokatas A. J., būdamas PVM mokėtoju, tinkamai deklaravo savo klientui išrašytas ir galimai neapmokėtas PVM sąskaitas faktūras (serijos AJ Nr. 001280, išrašytą 2024-02-02, ir Nr. 001289, išrašytą 2024-03-13) bei išnagrinėti, ar advokato A. J. veiksmai priimant daugiau nei 5000 Eur grynaisiais pinigais iš minėto kliento nepažeidžia teisės aktų reikalavimų, apie atliktą patikrinimą ir rezultatus informuoti advokato padėjėją A. G. Taip pat prašė informuoti jį apie atlikto patikrinimo rezultatus. Taigi A. G. siekė gauti informaciją apie kitą fizinį asmenį.

Nagrinėjamu atveju Skundžiamame sprendime Inspekcija nurodė, kad prašomi pateikti duomenys susiję su fiziniu asmeniu ir yra paslapyje laikoma informacija, todėl vadovaudamasi MAĮ nuostatomis atsisakė juos teikti.

MAĮ 38 straipsnio 1 dalimi nustatyta, kad informacija apie mokesčių mokėtoją, pateikta mokesčių administratoriui, turi būti laikoma paslapyje ir naudojama tik teisėtiems tikslams. Pagal MAĮ 39 straipsnio 1 dalies 4 punktą informacija apie mokesčių mokėtoją gali būti pateikta teismams, teisėsaugos, kitoms valstybės įstaigoms bei institucijoms, kriminalinės žvalgybos subjektams ir kitiems asmenims įstatymų nustatytais atvejais, kai tai būtina jų funkcijoms atlikti. Paslapyje nelaikomos informacijos sąrašas įtvirtintas MAĮ 38 straipsnio 2 dalyje.

Taigi MAĮ nustato pareigą Inspekcijai informaciją apie mokesčių mokėtojus laikyti paslapyje bei saugoti asmens duomenis ir jų neviešinti, taip pat numato paslapyje nelaikomos informacijos sąrašą. Tačiau Inspekcijai, kaip viešojo administravimo subjektui, taip pat taikomi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtinti reikalavimai ir principai. Išsamumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (VAĮ 3 straipsnio 5 punktas).

Kaip minėta, 2024-07-23 prašyme pareiškėjos atstovas prašė atlikti patikrinimą dėl advokato veiklos deklaruojant mokesčius ir priimant grynuosius pinigus iš fizinių asmenų. Taigi Inspekcija, atsakydama į prašymą, turėjo motyvuotai pasisakyti dėl tokio patikrinimo atlikimo, arba informuoti pareiškėją, kas tokio pobūdžio patikrinimą gali atlikti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis. Šiuo gi atveju apie tai nepasisakyta visiškai. Skundžiamame sprendime apie tai, ar buvo atliktas patikrinimas dėl pareiškėjos prašyme nurodyto advokato veiklos deklaruojant mokesčius ir priimant grynuosius pinigus iš fizinių asmenų, nėra pasisakyta, taip pat nėra pateiktos informacijos, ar Inspekcija atsisako atlikti tyrimą pagal pareiškėjos atstovo pateiktą prašymą.

Kita 2024-07-23 prašymo dalis – informuoti advokato padėjėją apie A. J. atžvilgiu atlikto patikrinimo rezultatus. Asmens duomenys yra tvarkomi atsižvelgiant į BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygas. Taigi Inspekcija turėjo įvertinti ne tik tai, ar prašyme pateiktas duomenų naudojimo tikslas, teisinis pagrindas, duomenų apimtis, ar pateikti duomenys, įrodantys ryšį su prašomų pateikti dokumentų/ duomenų teikiamomis

teisinėmis paslaugomis, bet ir įvertinti prašymą atsižvelgdama į BDAR 6 straipsnio 1 dalies nuostatas.

LVAT yra pažymėjęs, jog, jei viešojo administravimo subjektui yra pateiktas konkretus prašymas priimti tam tikrą administracinį sprendimą, šis subjektas ir turi priimti tokį administracinį sprendimą (teigiamą arba neigiamą), kaip jį įpareigojo įstatymų leidėjas, užuot priėmus kitos rūšies administracinį sprendimą (žr., pvz., LVAT 2013 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-658/2013; 2015 m. kovo 16 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1433-146/2015).

LVAT praktikoje akcentuota, jog asmens prašymo perkvalifikavimas, iš esmės nepriimant įstatyme numatytų sprendimų, prilyginamas pareigos motyvuoti priimamus administracinius aktus pažeidimui. Tokia situacija taip pat nėra suderinama su VAI įtvirtintu objektyvumo principu (žr., pvz., LVAT 2015 m. kovo 16 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1433-146/2015).

Komisijos vertinimu, Inspekcija, gavusi pareiškėjos prašymą, pateikė sprendimą tik dėl informacijos apie advokato A. J. asmens duomenų neteikimo, bet nepasisakė, dėl pareiškėjos 2024-07-23 prašymo atlikti patikrinimą dėl advokato veiklos deklaruojant mokesčius ir priimant grynuosius pinigus iš fizinių asmenų.

Nors Skundžiamame sprendime Inspekcija pati nurodė, kad šiuo atveju turi būti laikomasi ir BDAR nuostatų, tačiau jas tik formaliai pacitavo. Inspekcija nenurodė, kokių konkrečiai asmens duomenų nuspręsta nepateikti pareiškėjos atstovui. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad kartu su 2024-07-23 prašymu Inspekcijai, pareiškėjos atstovas pateikė advokato A.J. Klaipėdos apylinkės teismui pateiktų PVM sąskaitų-faktūrų kopijas, kuriose matyti A.J. asmens kodas, adresas, atsiskaitomoji sąskaita ir kt. Inspekcija nepasisakė dėl BDAR 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygų. Taip pat nepasisakė dėl prašymo atitikimo Advokatūros įstatymo 44 straipsnyje įtvirtintiems reikalavimams. Nevertino, ar advokatas nurodė tinkamą ir pakankamą informaciją, ar pateikė duomenis, įrodančius prašomų pateikti duomenų ryšį su paslaugų teikimu. Atsižvelgiant į tai, atsisakymas pateikti duomenis pareiškėjai nelaikytinas tinkamai pagrįstu ir pakankamai motyvuotu.

VAI 10 straipsnyje įtvirtinti administracinio sprendimo priėmimui keliami reikalavimai. Pagal 10 straipsnio 5 dalį administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas); administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

Įvertinus išdėstyta, darytina išvada, kad Skundžiamas sprendimas nepakankamai motyvuotas ir pagrįstas, nes jame nepasisakyta dėl advokato padėjėjo 2024-07-23 prašymo atlikti advokato A. J. patikrinimą, taip pat nepasisakyta dėl prašyme nurodytų faktinių aplinkybių, kuriomis advokato padėjėjas grindė duomenų pateikimą, prašymas neįvertintas jo atitikimo/ neatitikimo BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nurodytų duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygų aspektu, o vienintelis motyvas, kad prašomi pateikti duomenys yra paslapyje laikoma informacija, nelaikytinas pakankamu ir išsamiu, todėl neatitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, Skundžiamas sprendimas naikintinas. Inspekcija įpareigotina išnagrinėti 2024-07-23 prašymą iš naujo ir pateikti dėl jo teisės aktų reikalavimus atitinkantį motyvuotą sprendimą. Pažymėtina, kad sprendimas, kuriuo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas aktas dėl to, jog jame neaiškūs jo priėmimo motyvai ar netinkamai nurodytas teisinis pagrindas, nereiškia, kad viešojo administravimo subjektas yra įpareigojamas priimti priešingą sprendimą – šiuo atveju viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokį sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo motyvai (žr., pvz., LVAT 2014-02-04 nutartį administracinėje byloje Nr. A602-120/2014).

Vadovaudamasi Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Civinity namai Klaipėda“ patikslintą skundą tenkinti.

Panaikinti Kauno apskrities mokesčių inspekcijos 2024-09-19 sprendimą Nr. 7.1 Mr. (K-10609) ir įpareigoti pateikti pareiškėjai naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Komisijos sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Birutė Pranevičienė

Komisijos nariai

Daiva Bereikienė

Lionela Gelmanienė